

Kaupunkiympäristön ikäystävällisyys Turussa: karttatarkastelu

Antti Rehunen, Maija Tiitu, Anna Strandell, Anniina
Ilikkanen, Ville Helminen
Työpaja, Turku 4.11.2024

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Ikäystävällinen kaupunki –verkosto

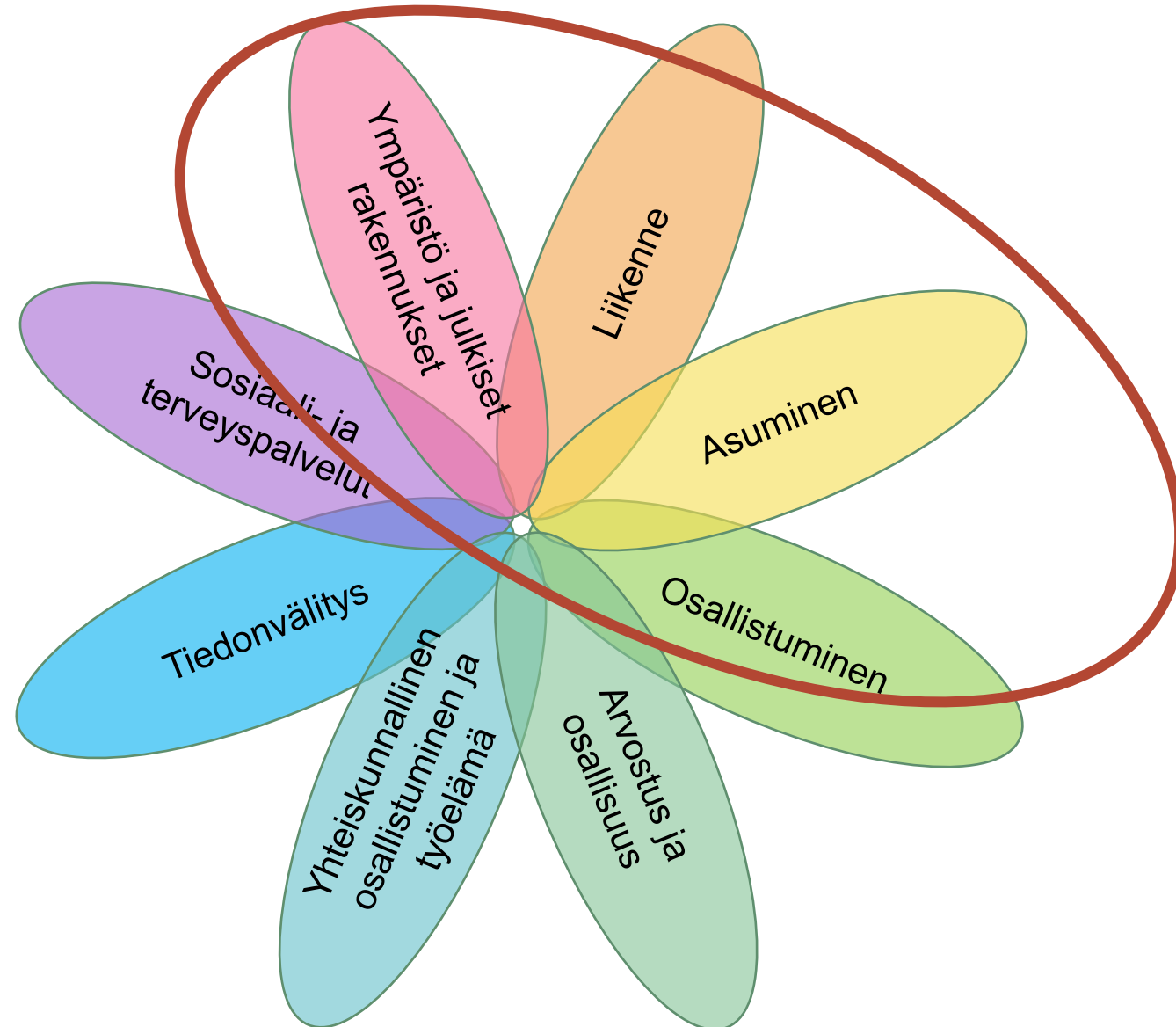
Maailman terveysjärjestö WHO (Age-friendly cities)

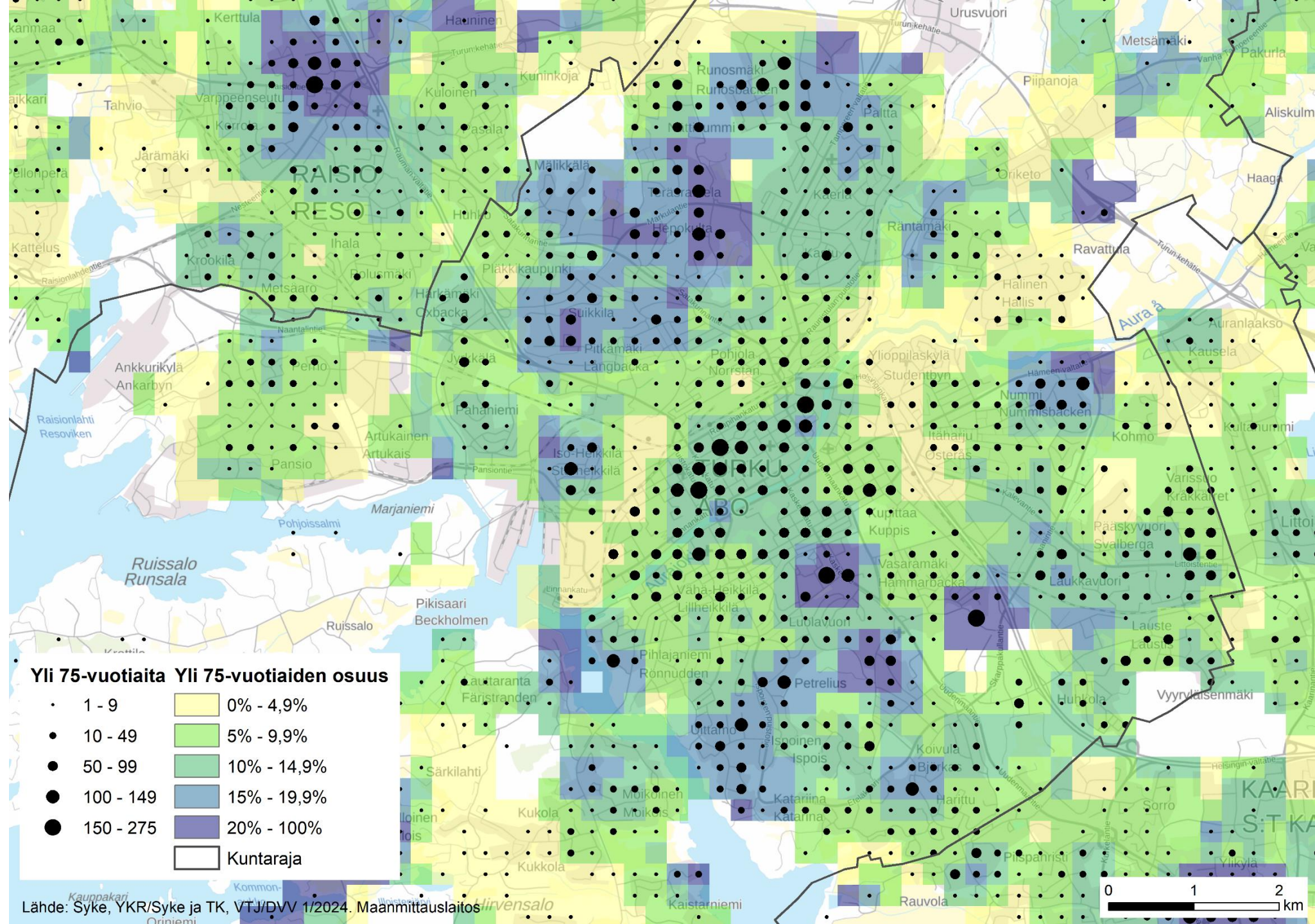
- Verkostoon kuuluvat kaupungit sitoutuvat ikäystävällisyyden edistämiseen
- WHO:n verkostoon kuuluu Suomesta seitsemän kaupunkia: Kalajoki, Kerava, Lahti, Tampere, Turku, Vaasa, Vantaa
- Turku on liittynyt verkoston jäseneksi vuonna 2019
- Kaupunki laatii toimenpideohjelman ikäystävällisyyden toteuttamiseksi WHO:n periaatteiden mukaisesti
- Turussa ei ole vielä tehty toimenpideohjelmaa

Ikäystävällisen kaupungin 8 aihepiiriä

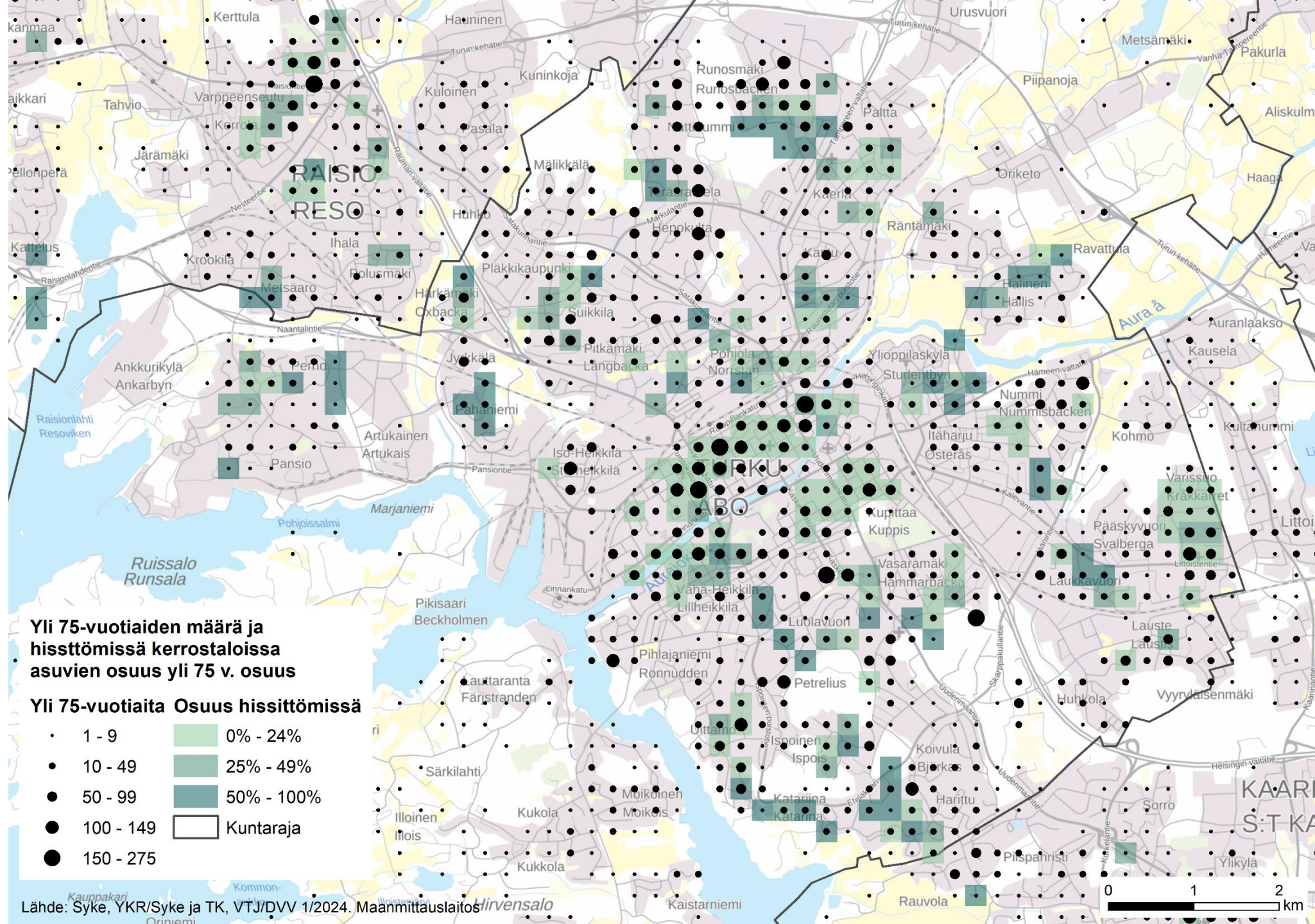
Maailman terveysjärjestö WHO (Age-friendly cities)

Missä ikääntyneet asuvat?

**Ikääntyneet
asuvat
pääosin
vanhemmassa
asunto-
kannassa.
Monilla alueilla
kerrostaloista
puuttuu vielä
rekisteritietojen
perusteella
hissi.**

Kauppa lähellä

Saavutettavuustiedot: Palveluiden saavutettavuuden seurannan kehittämishanke (PALSA)

- Kävelyetäisyys 15 min. = 900 m
- Päivittäistavarakauppa (Syke ja Tilastokeskus 2023)
- Kävelyreititys on tehty OpenStreetMap-aineiston (2023) perusteella.

Yli 75-vuotiaita

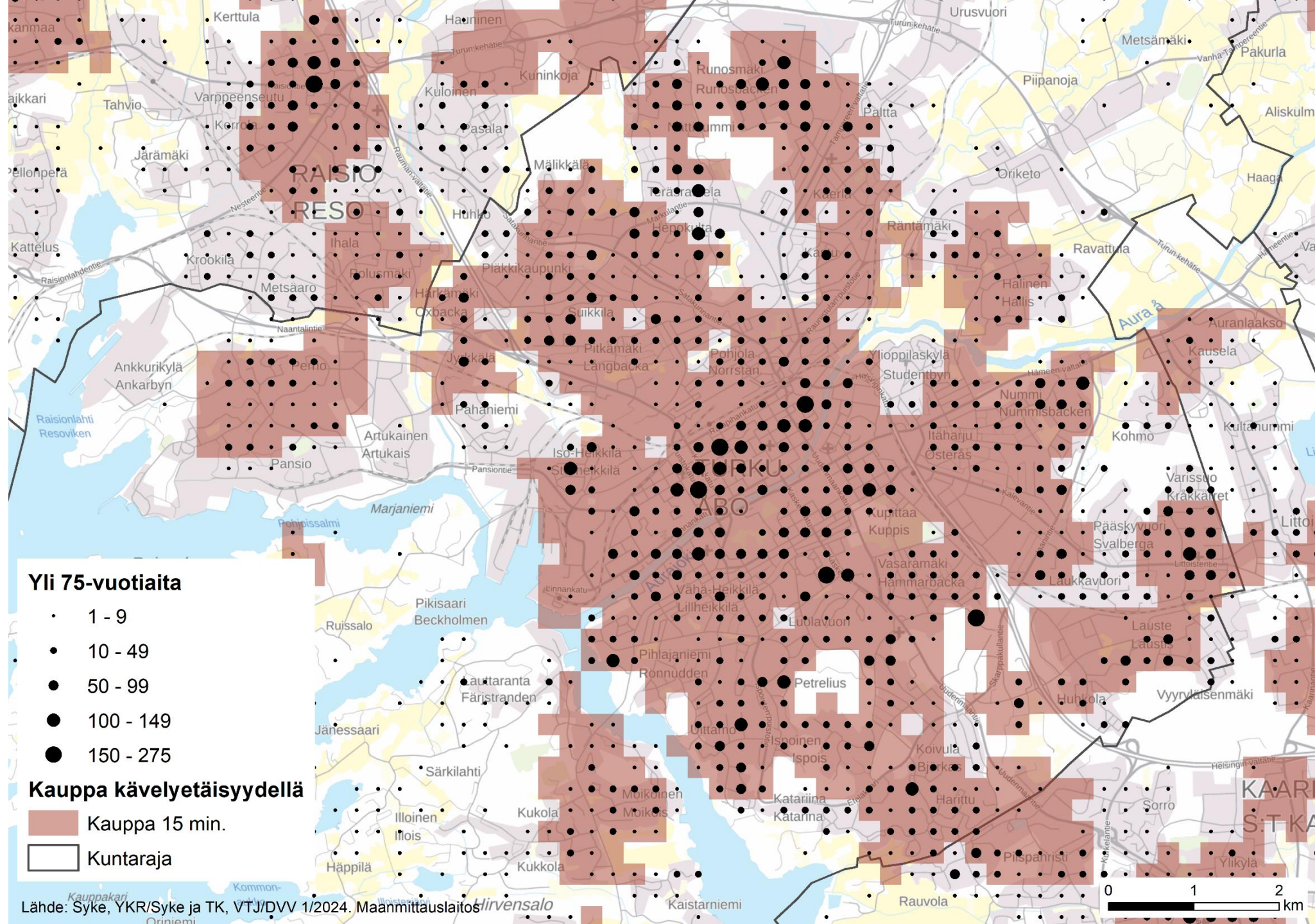
- 1 - 9
- 10 - 49
- 50 - 99
- 100 - 149
- 150 - 275

Kauppa kävelyetäisyydellä

■ Kauppa 15 min.

□ Kuntaraja

Lähde: Syke, YKR/Syke ja TK, VTJ/DVV 1/2024. Maanmittauslaitos

Yli 75-vuotiaita

- 1 - 9
- 10 - 49
- 50 - 99
- 100 - 149
- 150 - 275

Apteekki kävelyetäisyydellä

• Apteekki 15 min.

• Kuntaraja

Lähde: Syke, YKR/Syke ja TK, VTJ/DVV 1/2024. Maanmittauslaitos

Yli 75-vuotiaita

- 1 - 9
- 10 - 49
- 50 - 99
- 100 - 149
- 150 - 275

Apeekki kävelyetäisyydellä

 Apteekki 15 min.

 Kuntaraja

- Lähde: Syke, YKR/Syke ja TK, VTJ/DVV 1/2024. Maanmittauslaitos

Yli 75-vuotiaita

- 1 - 9
- 10 - 49
- 50 - 99
- 100 - 149
- 150 - 275

Kirjasto lähietäisyydellä

- Kirjasto 15 min
- Kuntaraja

Lähde: Syke, YKR/Syke ja TK, VTJ/DVV 1/2024. Maanmittauslaitos

- Kävelyetäisyys 15 min. = 900 m
- Kirjasto (Kirjastot.fi 2023)
- Kävelyreititys on tehty OpenStreetMap-aineiston (2023) perusteella.

Terveys- asema lähellä

Saavutettavuustiedot: Palveluiden saavutettavuuden seurannan kehittämishanke (PALSA)

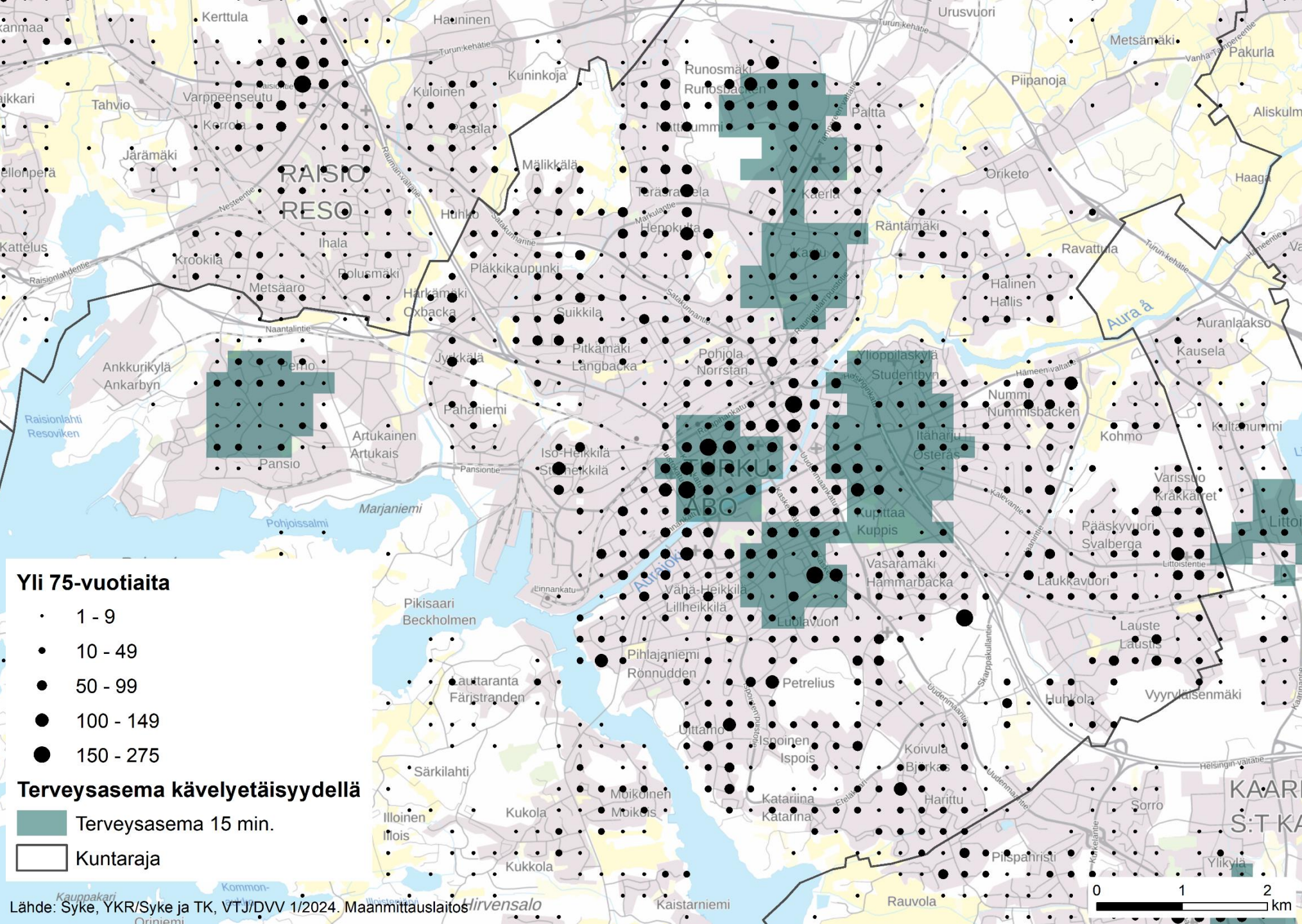
- Kävelyetäisyys 15 min. = 900 m
- Terveysasema (Syke, THL ja hyvinvointialueet 2023)
- Kävelyreititys on tehty OpenStreetMap-aineiston (2023) perusteella.

Yli 75-vuotiaita

- 1 - 9
- 10 - 49
- 50 - 99
- 100 - 149
- 150 - 275

Terveysasema kävelyetäisyydellä

- Terveysasema 15 min.
- Kuntaraja

Lähde: Syke, YKR/Syke ja TK, VTJ/DVV 1/2024. Maanmittauslaitos

Postin palvelu lähellä

Saavutettavuustiedot: Palveluiden saavutettavuuden seurannan kehittämishanke (PALSA)

- Kävelyetäisyys 15 min. = 900 m
- Posti (Posti 2023)
- Kävelyreititys on tehty OpenStreetMap-aineiston (2023) perusteella.

Yli 75-vuotiaita

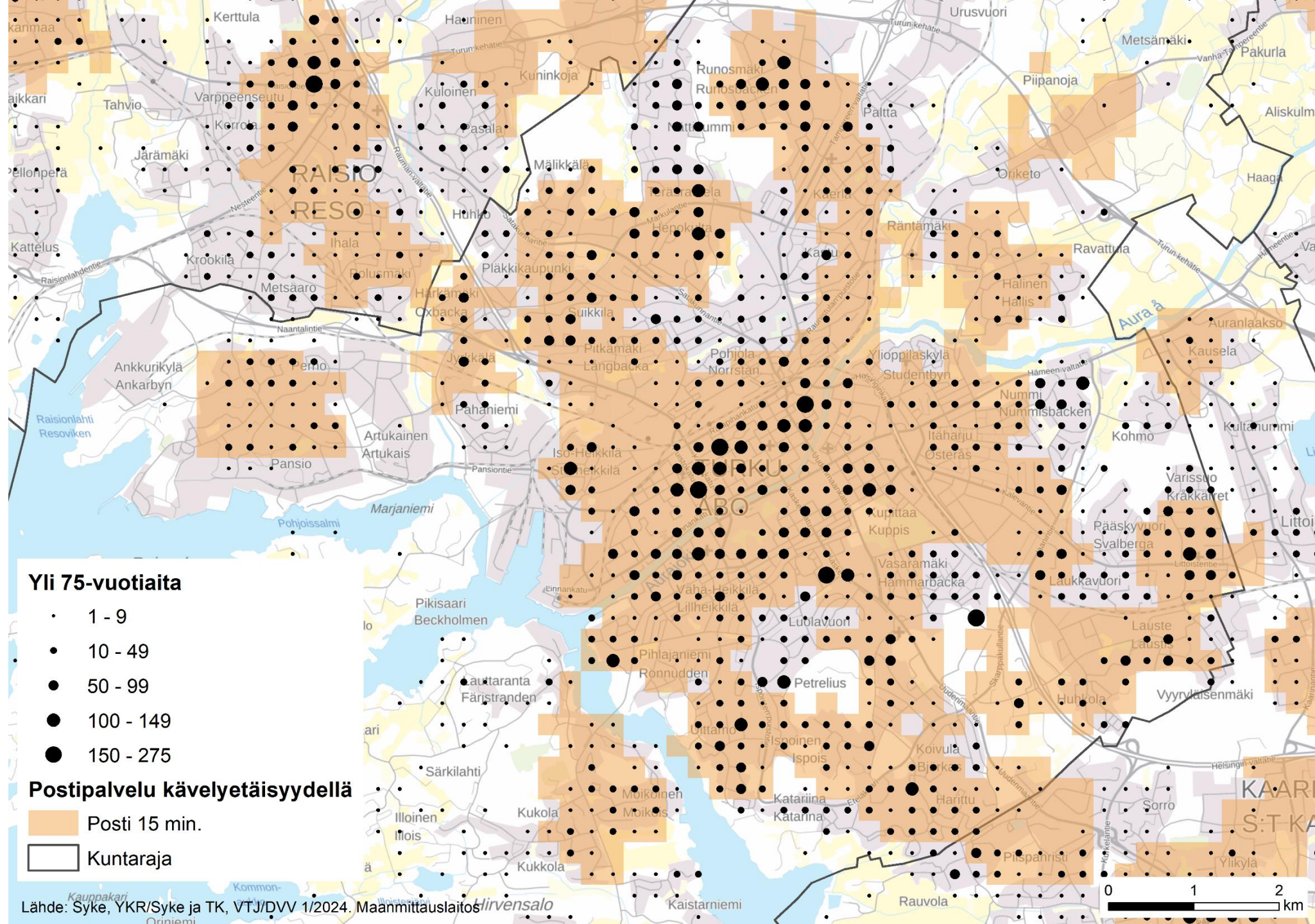
- 1 - 9
- 10 - 49
- 50 - 99
- 100 - 149
- 150 - 275

Postipalvelu kävelyetäisyydellä

Posti 15 min.

Kuntaraja

Lähde: Syke, YKR/Syke ja TK, VTJ/DVV 1/2024. Maanmittauslaitos

Liikunta- paikka lähellä

Saavutettavuustiedot: Palveluiden saavutettavuuden seurannan kehittämishanke (PALSA)

- Kävelyetäisyys 15 min. = 900 m
- Päivittäistavarakauppa (Syke ja Tilastokeskus 2023)
- Apteekki (Syke, Suomi.fi, Fimea, OpenStreetMap 2023)
- Posti (Posti 2023)
- Terveysasema (Syke, THL ja hyvinvointialueet 2023)
- Kirjasto (Kirjastot.fi 2023)
- Liikuntapaikka (Jyväskylän yliopisto, Lipas-tietokanta 2023)
- Kävelyreititys on tehty OpenStreetMap-aineiston

Yli 75-vuotiaita

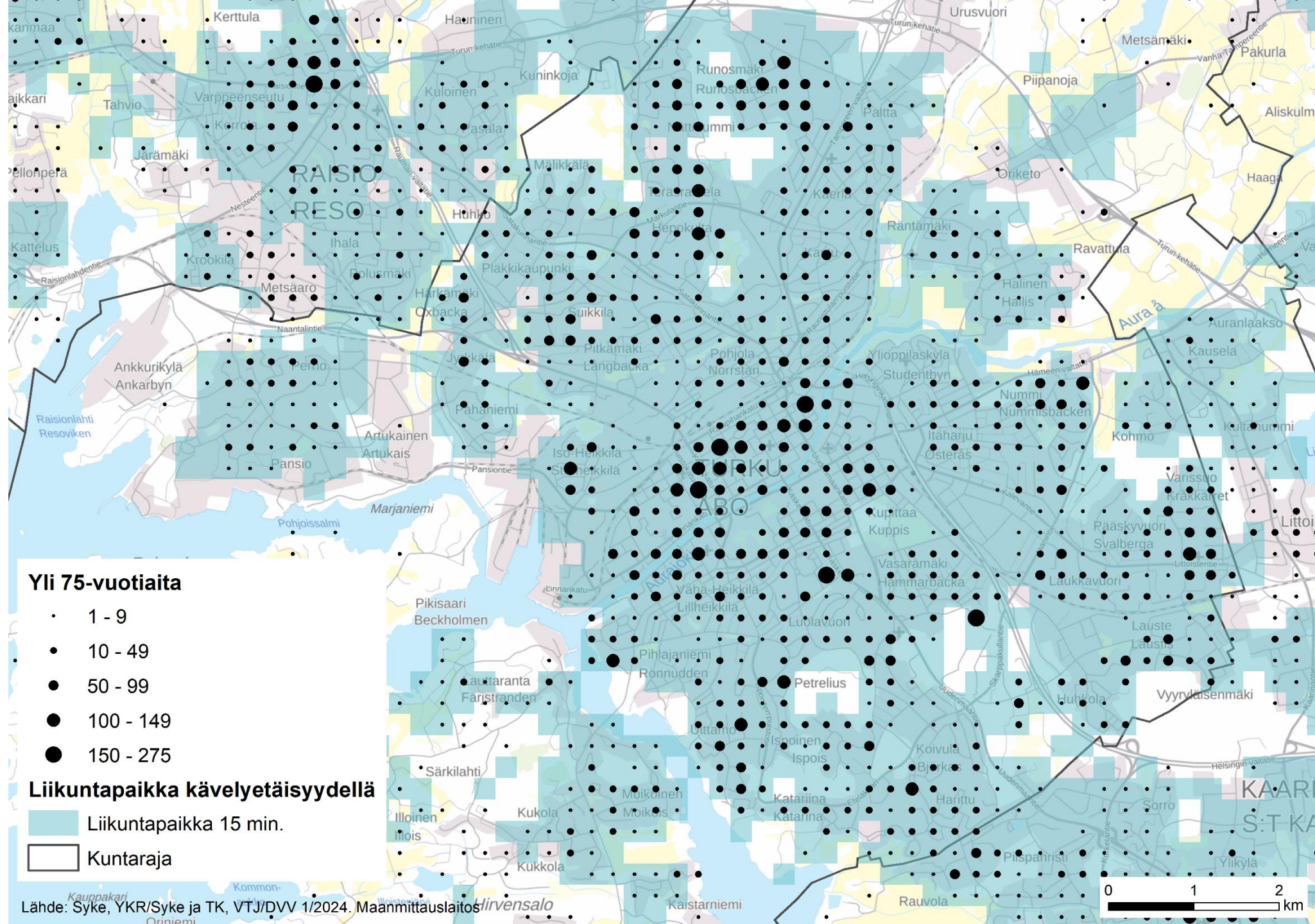
- 1 - 9
- 10 - 49
- 50 - 99
- 100 - 149
- 150 - 275

Liikuntapaikka kävelyetäisyydellä

Liikuntapaikka 15 min.

Kuntaraja

Lähde: Syke, YKR/Syke ja TK, VTJ/DVV 1/2024. Maanmittauslaitos

Yli 75-vuotiaita Palveluja kävelyetäisyydellä

• 1 - 9	6
• 10 - 49	5
• 50 - 99	4
• 100 - 149	3
• 150 - 275	2
	1
	0
	Kuntaraja

Lähde: Syke, YKR/Syke ja TK, VTJ/DVV 1/2024. Maanmittauslaitos

- Kävelyetäisyys 15 min. = 900 m
- Liikuntapaikka (Jyväskylän yliopisto, Lipas-tietokanta 2023)
- Kävelyreititys on tehty OpenStreetMap-aineiston (2023) perusteella.

•	1 - 9	6
•	10 - 49	5
•	50 - 99	4
•	100 - 149	3
•	150 - 275	2

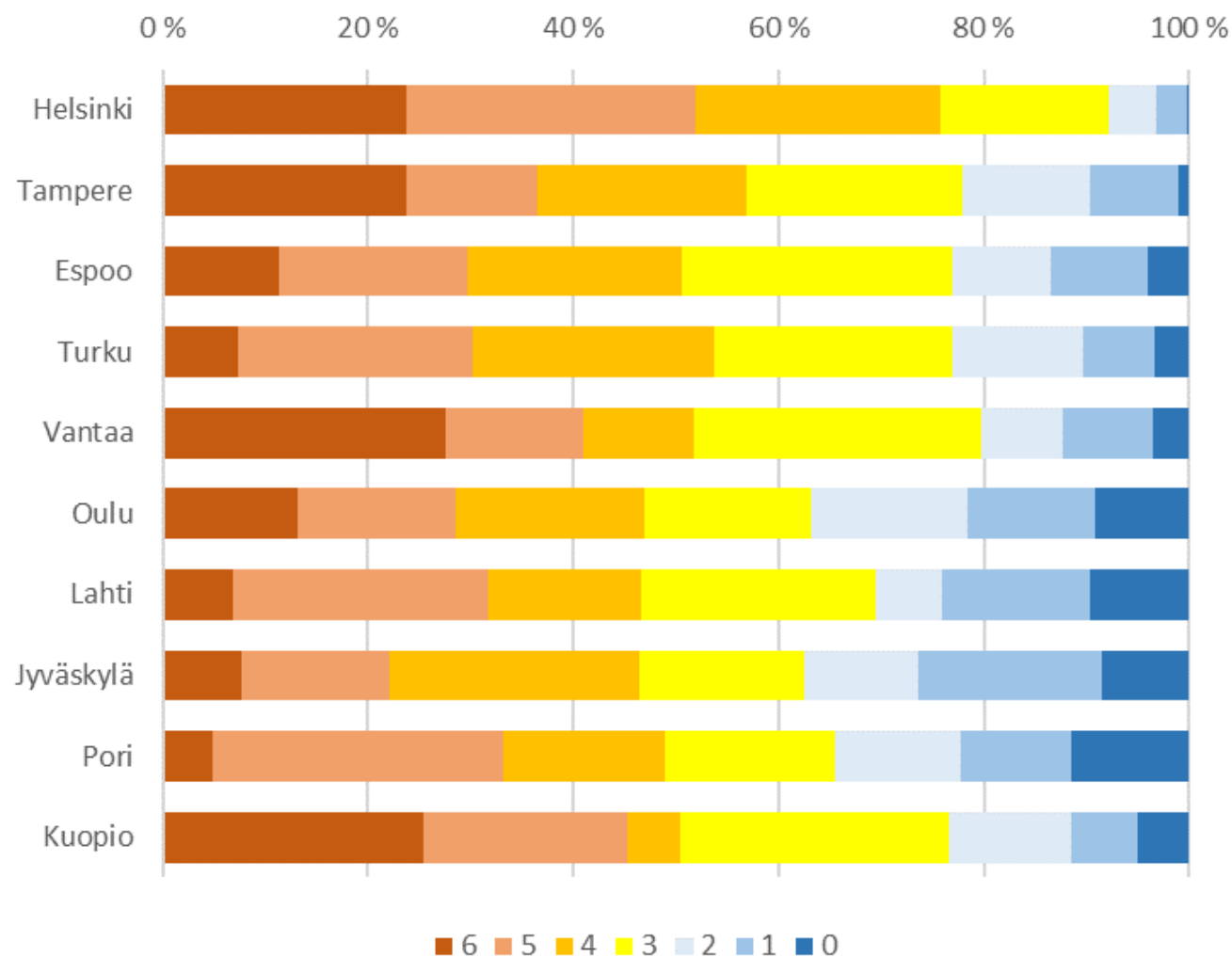
	6
	5
	4
	3
	2
	1
	0

☐ Kuntaraja

Lähde: Syke, YKR/Syke ja TK, VTJ/DVV 1/2024. Maanmittauslaitos

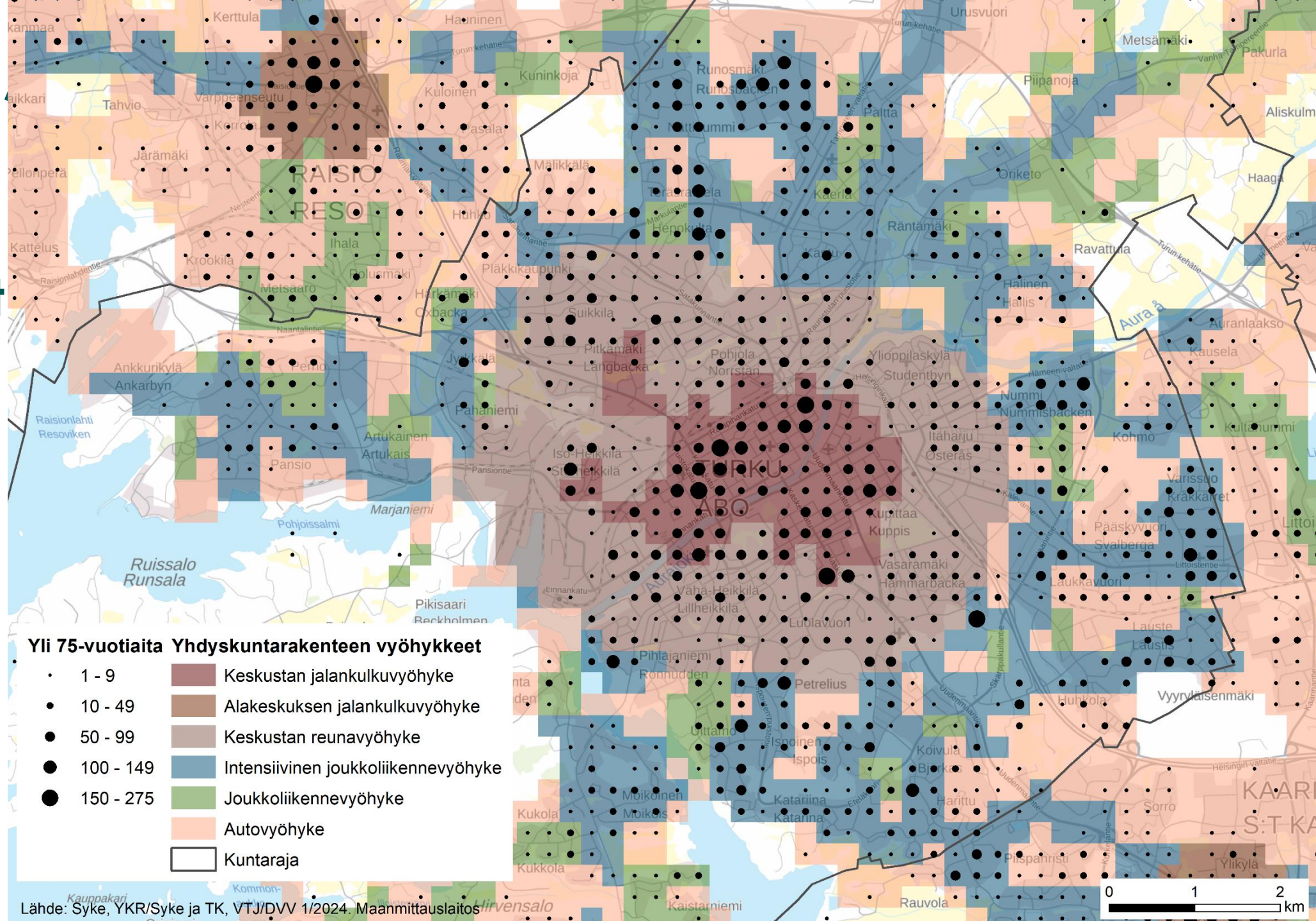
Tampereella lähipalvelujen saavutettavuus on melko hyvä verrattuna muihin suuriin kaupunkeihin

Yli 75-vuotiaiden asukkaiden jakaantuminen 15 min.
kävelyetäisyydellä sijaitsevien palvelujen määrän
mukaan kaupunkien taajama-alueella

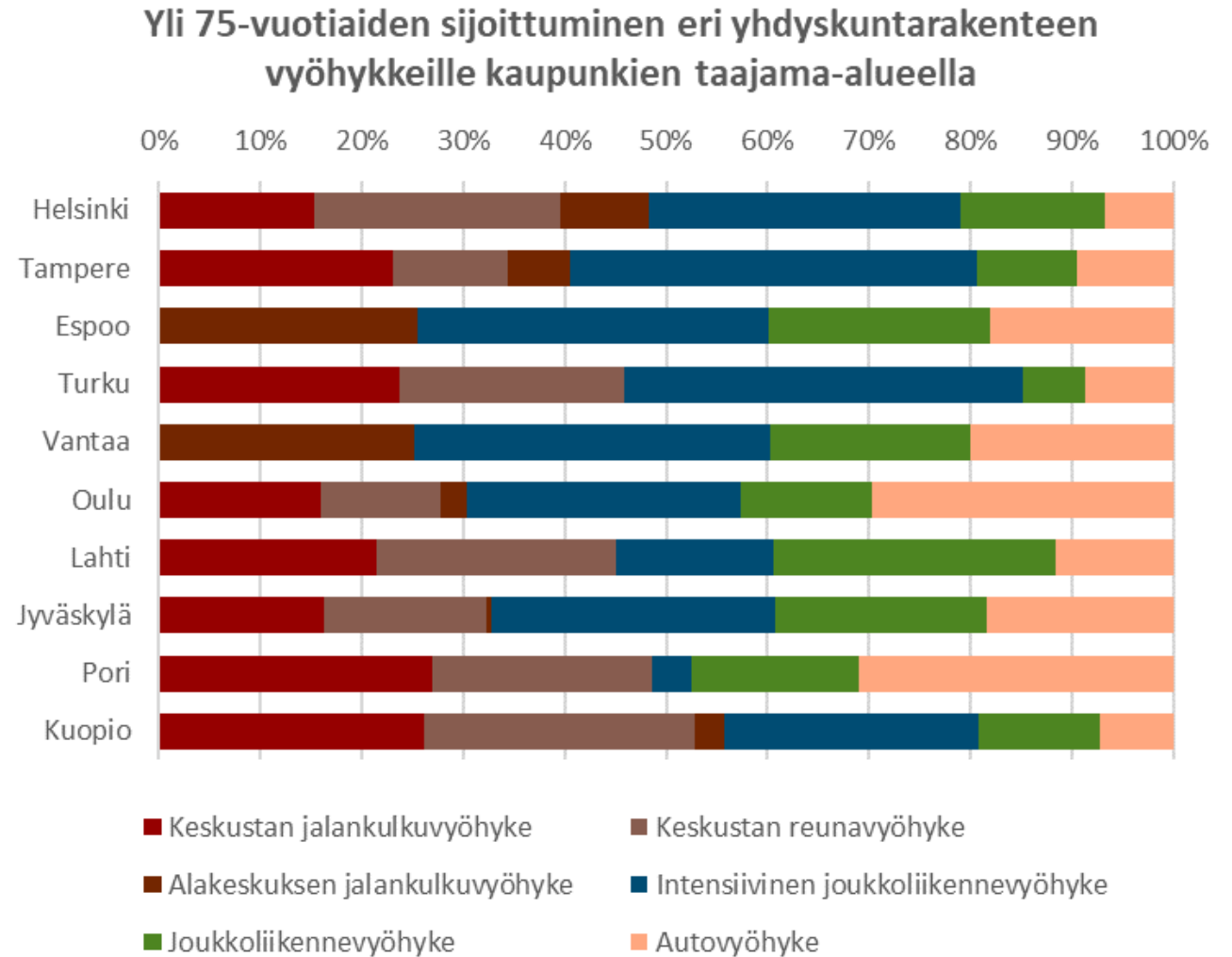

Lähde: Syke

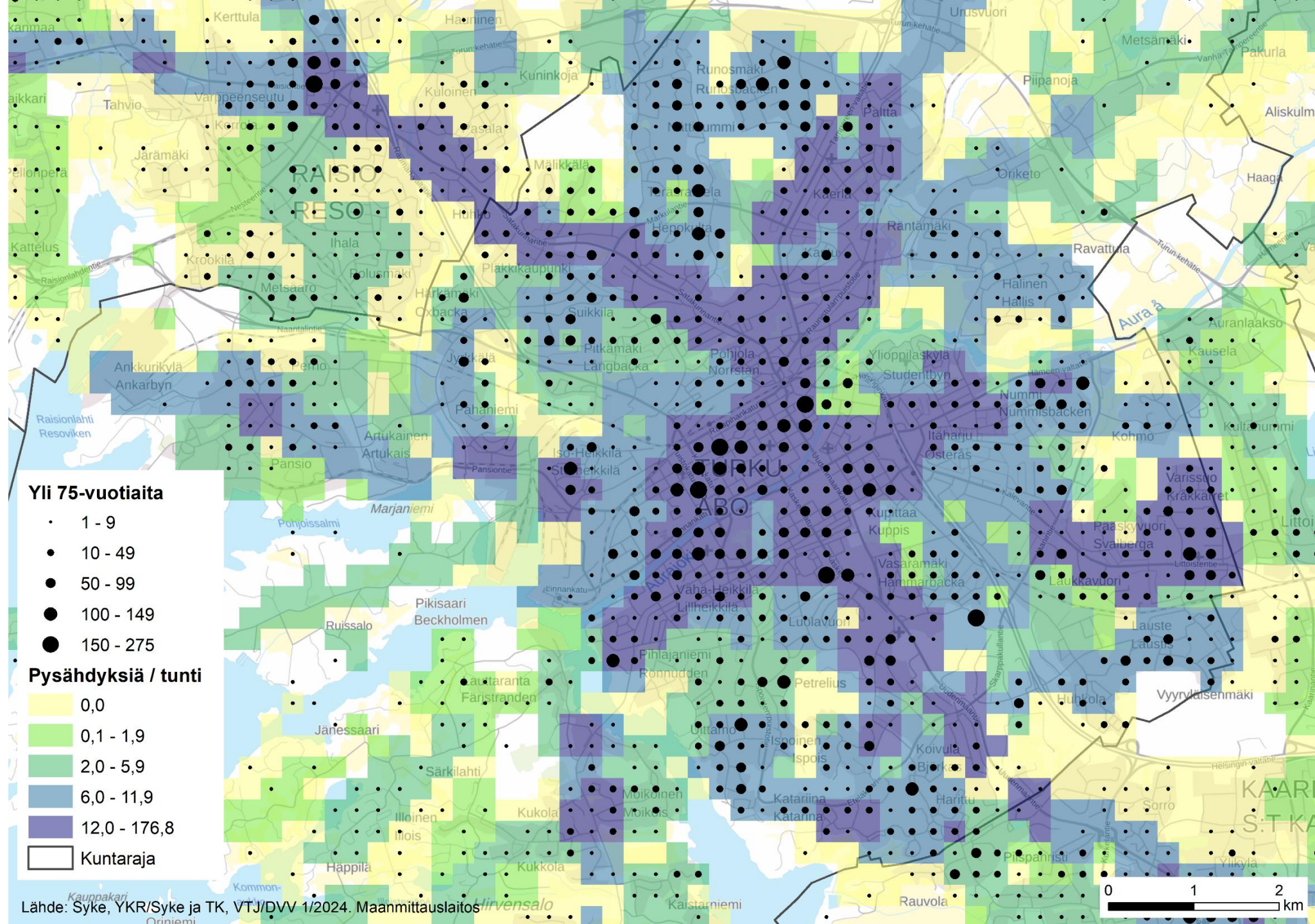
Jalankulku- joukko- liikenne- ja auto- vyöhykkeet

**Tampereella 80 %
yli 75-vuotiaista
asuu hyvien
joukkoliikenneyhte-
yksien varrella ja
vain 10 %
autovyöhykkeellä**

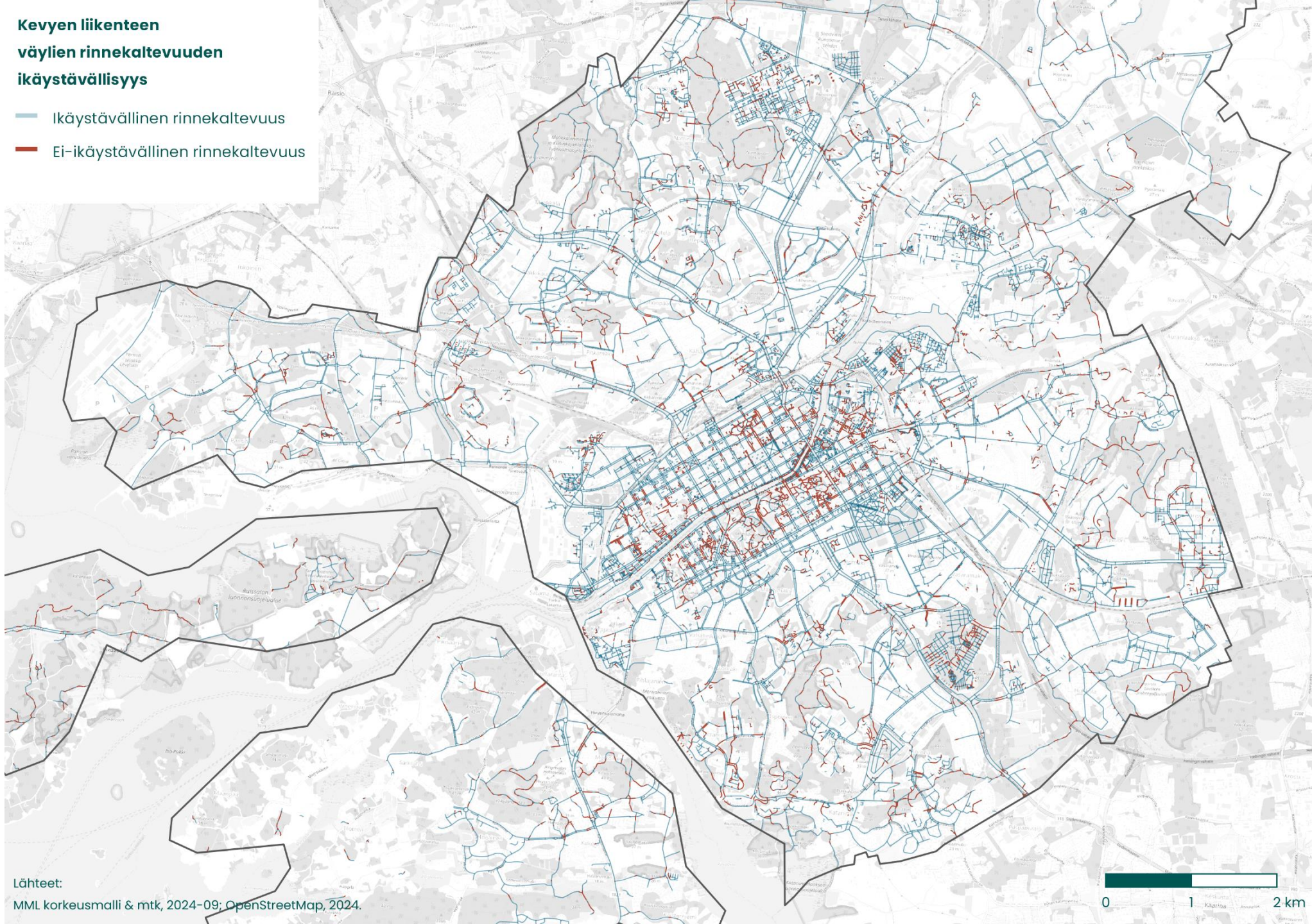
Joillakin alueilla joukko- liikenteen vuoroja on todella taajaan. Hyvin harva asuu alueella, joilla ei joukko- liikennettä lainkaan

Kävelytie- verkoston laatu ja kattavuus on oleellista ikäänty- neille

Kevyen liikenteen väylien rinnekaltevuuden ikäystävällisyys

- Ikäystävällinen rinnekaltevuus
- Ei-ikäystävällinen rinnekaltevuus

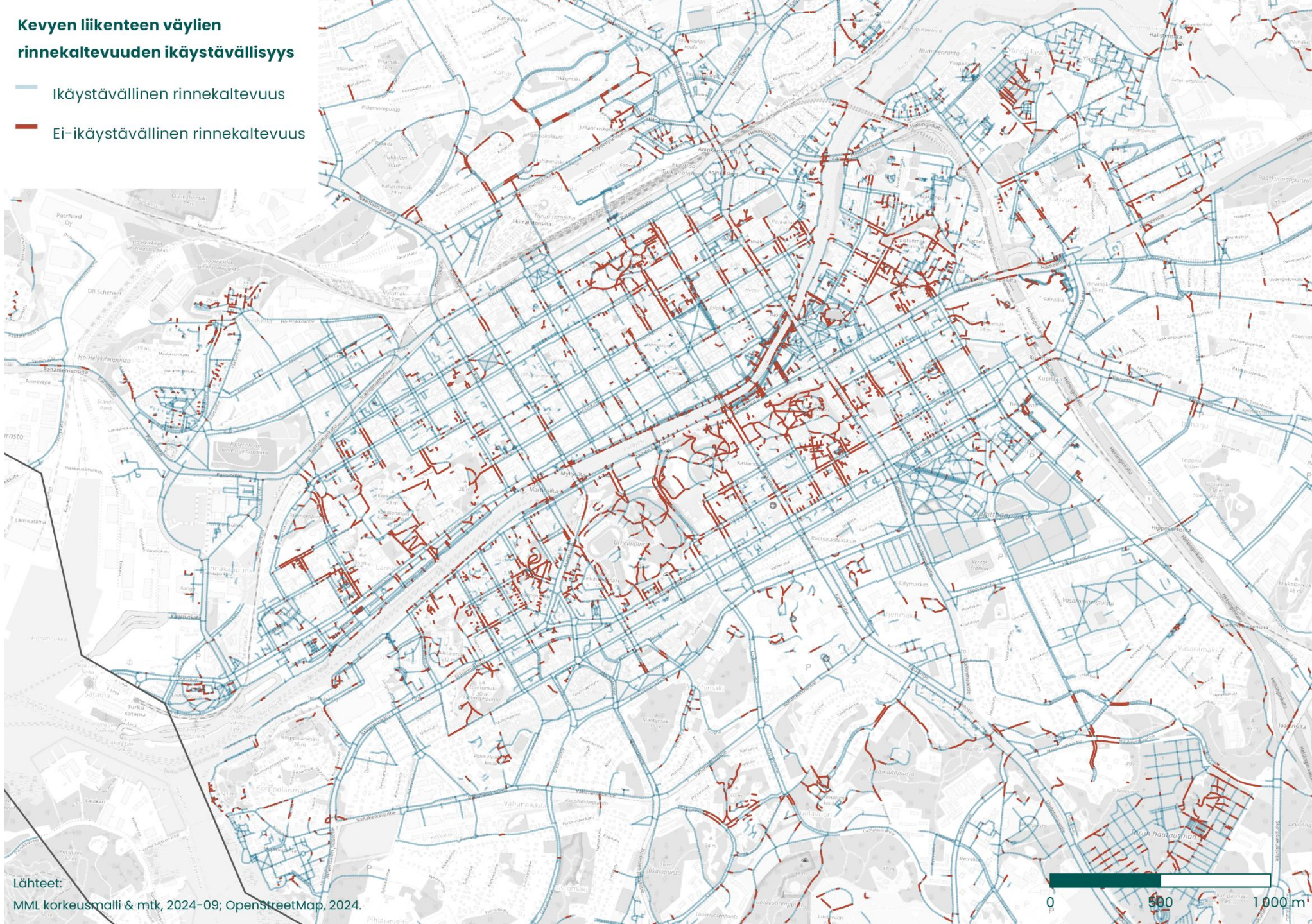

Lähteet:
MML korkeusmalli & mtk, 2024-09; OpenStreetMap, 2024.

Jyrkät rinteet (>5) aiheuttavat haasteita liikkumi- ssa

Kevyen liikenteen väylien rinnekaltevuuden ikäystävällisyys

- Ikäystävällinen rinnekaltevuus
- Ei-ikäystävällinen rinnekaltevuus

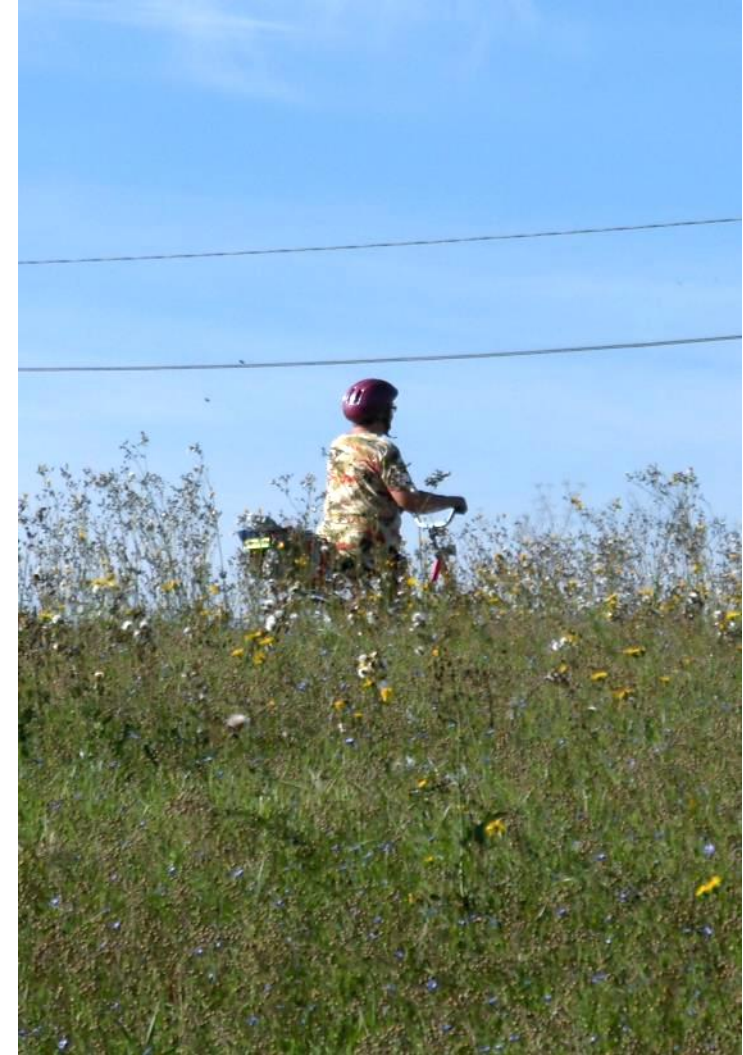

Lähteet:

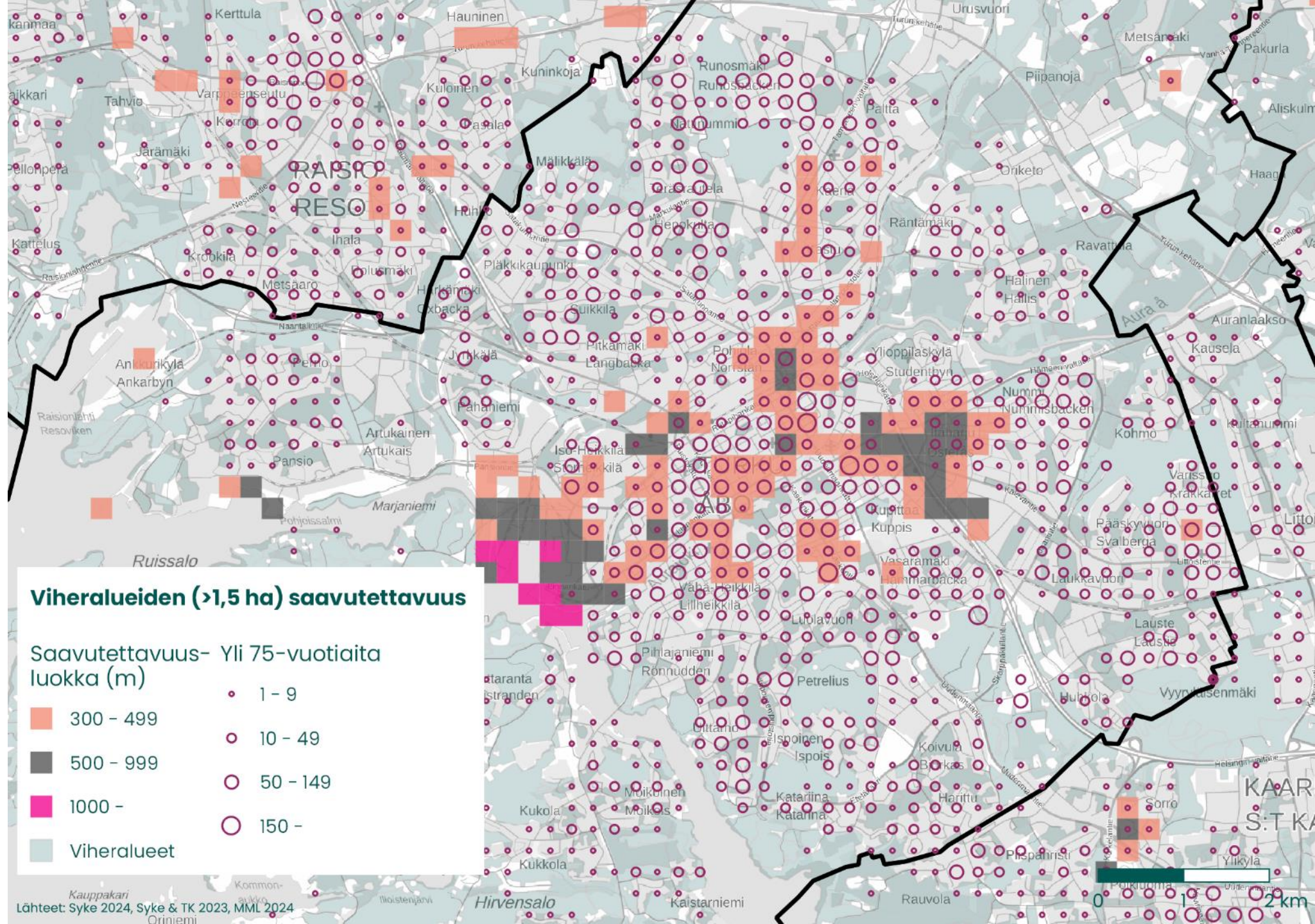
MML korkeusmalli & mtk, 2024-09; OpenStreetMap, 2024.

Viheralueet tärkeitä monesta näkökulmasta

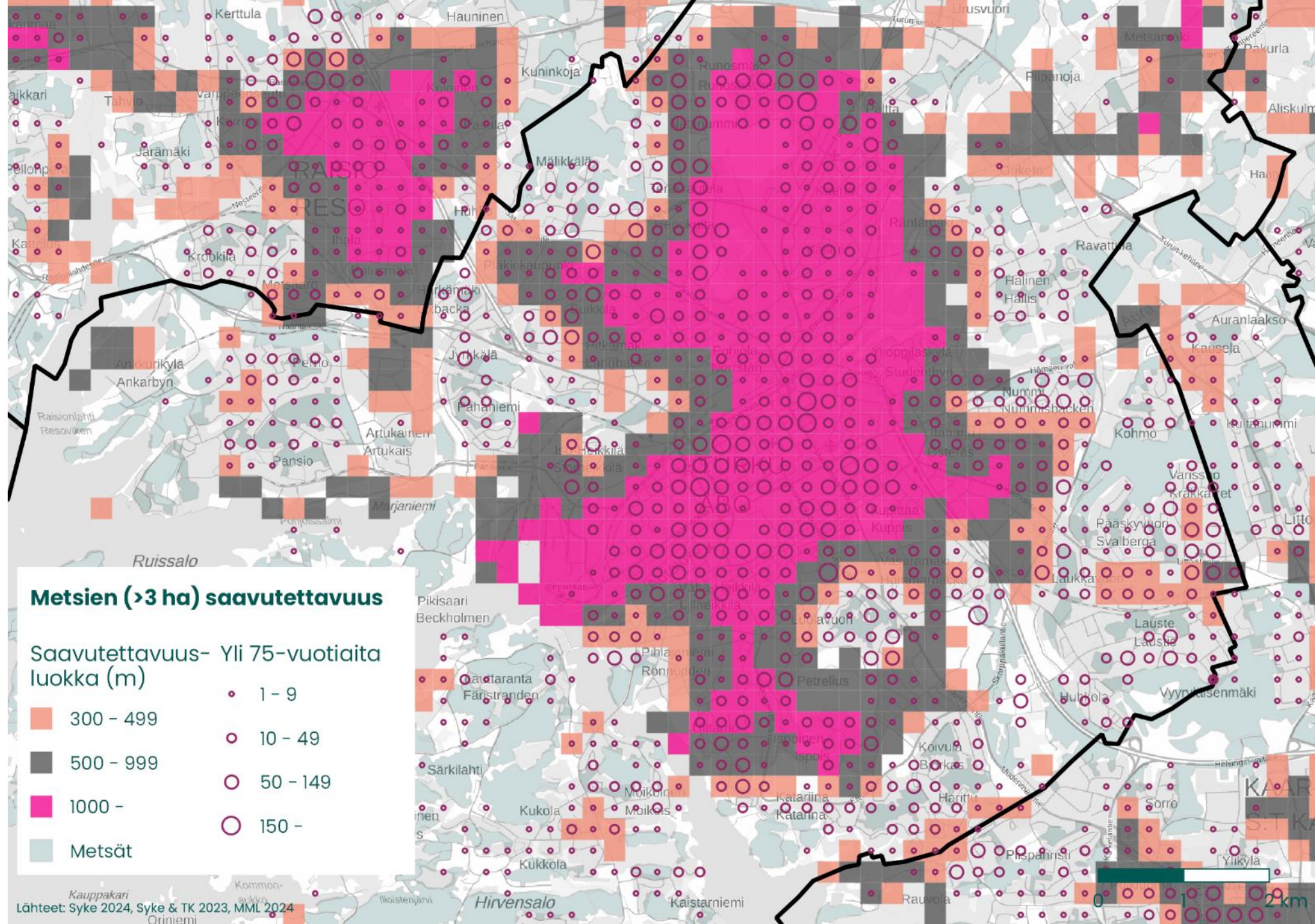
- Viheralueiden hyvä saavutettavuus asuinympäristössä auttaa saavuttamaan luonnon tarjoamia fyysisiä ja psyykkisiä terveyshyötyjä
- Saavutettavuuteen kiinnitettävä huomioita erityisesti niiden väestöryhmien osalta, joiden liikkumiskyky on rajallinen, kuten lapset ja ikääntyneet
- Kansainvälisesti ja kansallisesti yleisin käytössä oleva suositeltu enimmäisetäisyys viheralueelle on 300 m
- Millaisesta vihreästä on hyötyä?
 - Suuremmat ja metsäiset viheralueet tuottavat enemmän terveyshyötyjä, mutta jo yksittäiset katupuut kävelyreiteillä ovat tärkeitä: ne tarjoavat varjoa ja viihtyvyyttä sekä kannustavat fyysiseen aktiivisuuteen
 - Hyvin kunnossapidetyt reitit ja virkistyspalvelut voivat kasvattaa niiden käyttöä

Hyvin suurella osalla viheralue alle 300 m kävelyn päässä kotoa

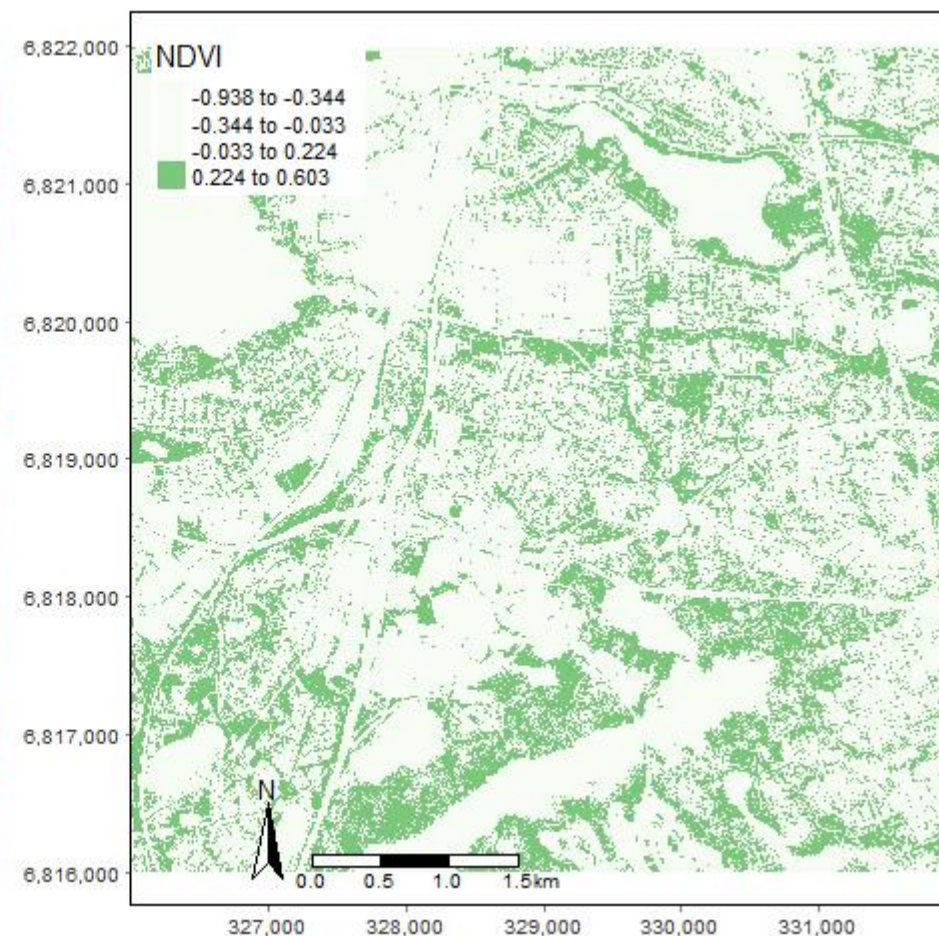
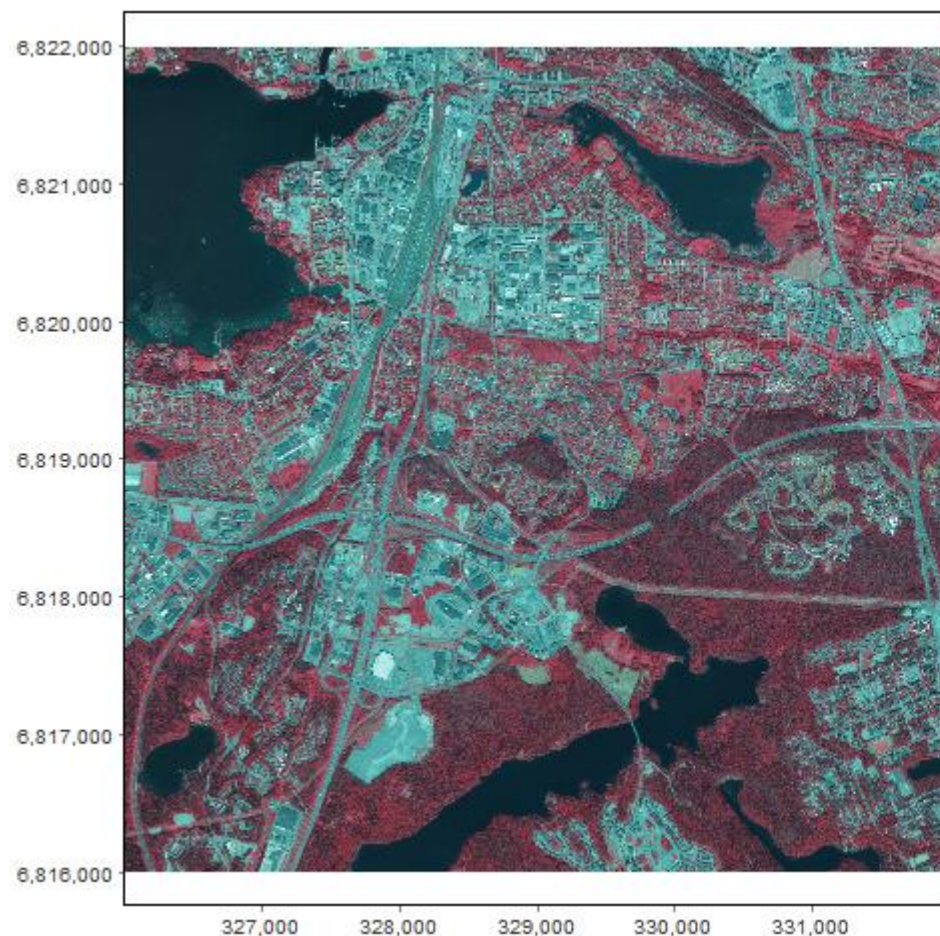

Suurem- mat metsä- alueet monin paikoin yli 1 km kävelyn päässä

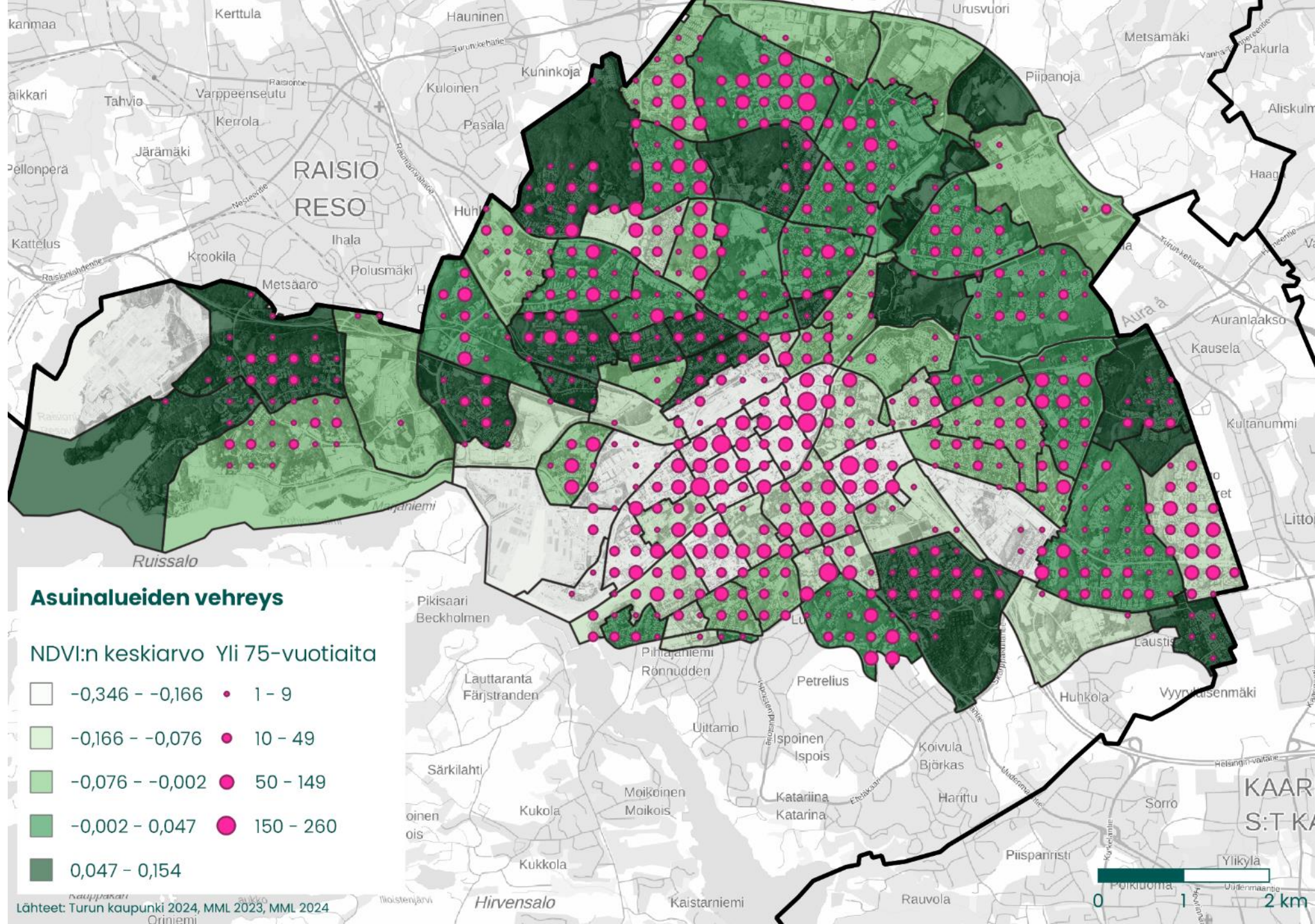
Asuinympäristön vehreys - NDVI

Normalized Difference Vegetation Index,
perustuu kasvillisuuden heijastusominaisuuksiin, voidaan laskea ortokuvien pohjalta

Teoreettinen maksimiarvo = 1
<0-arvot ovat rakennettua tai vettä

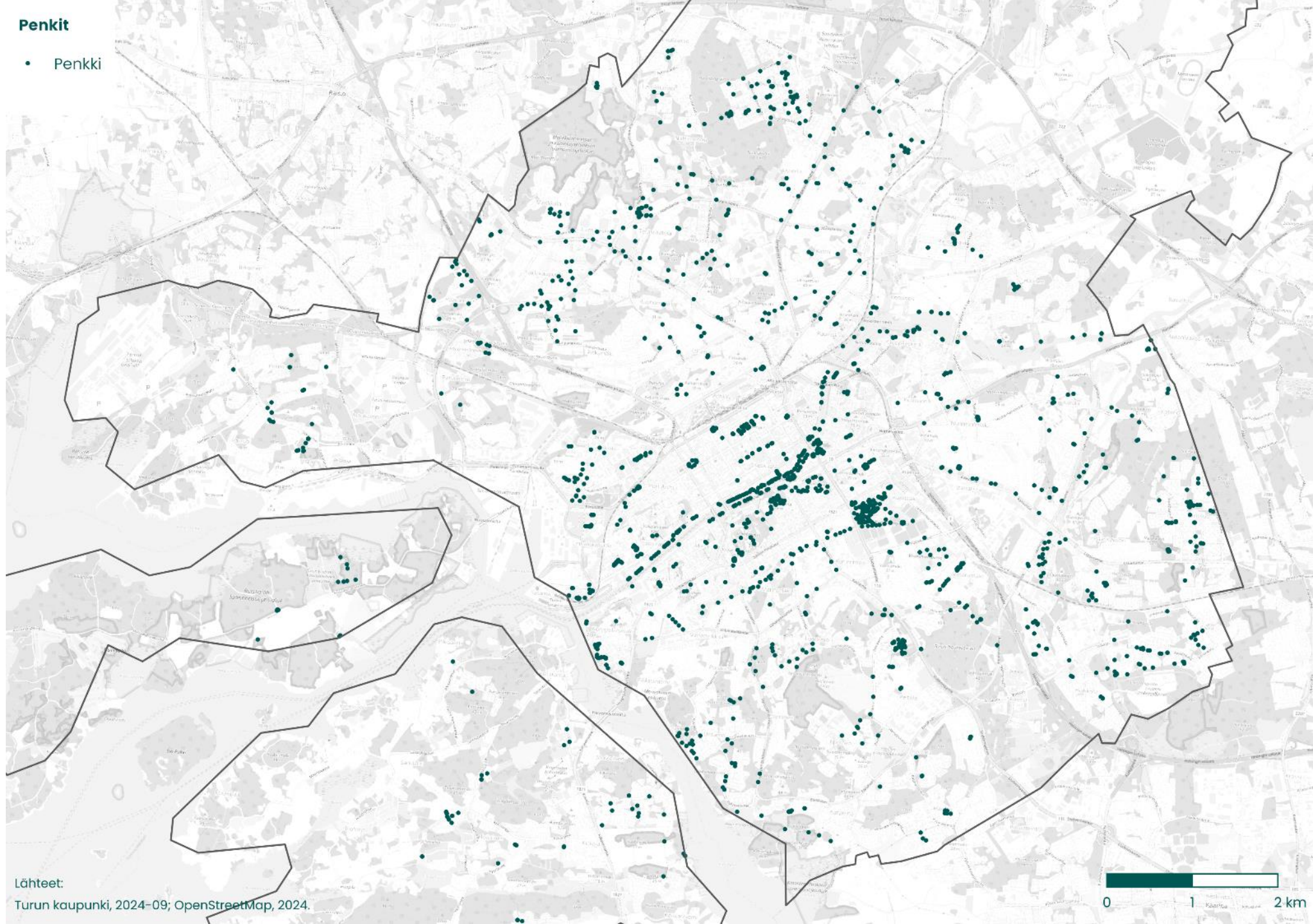
Keskustan asuin- alueet vähiten vehreitä

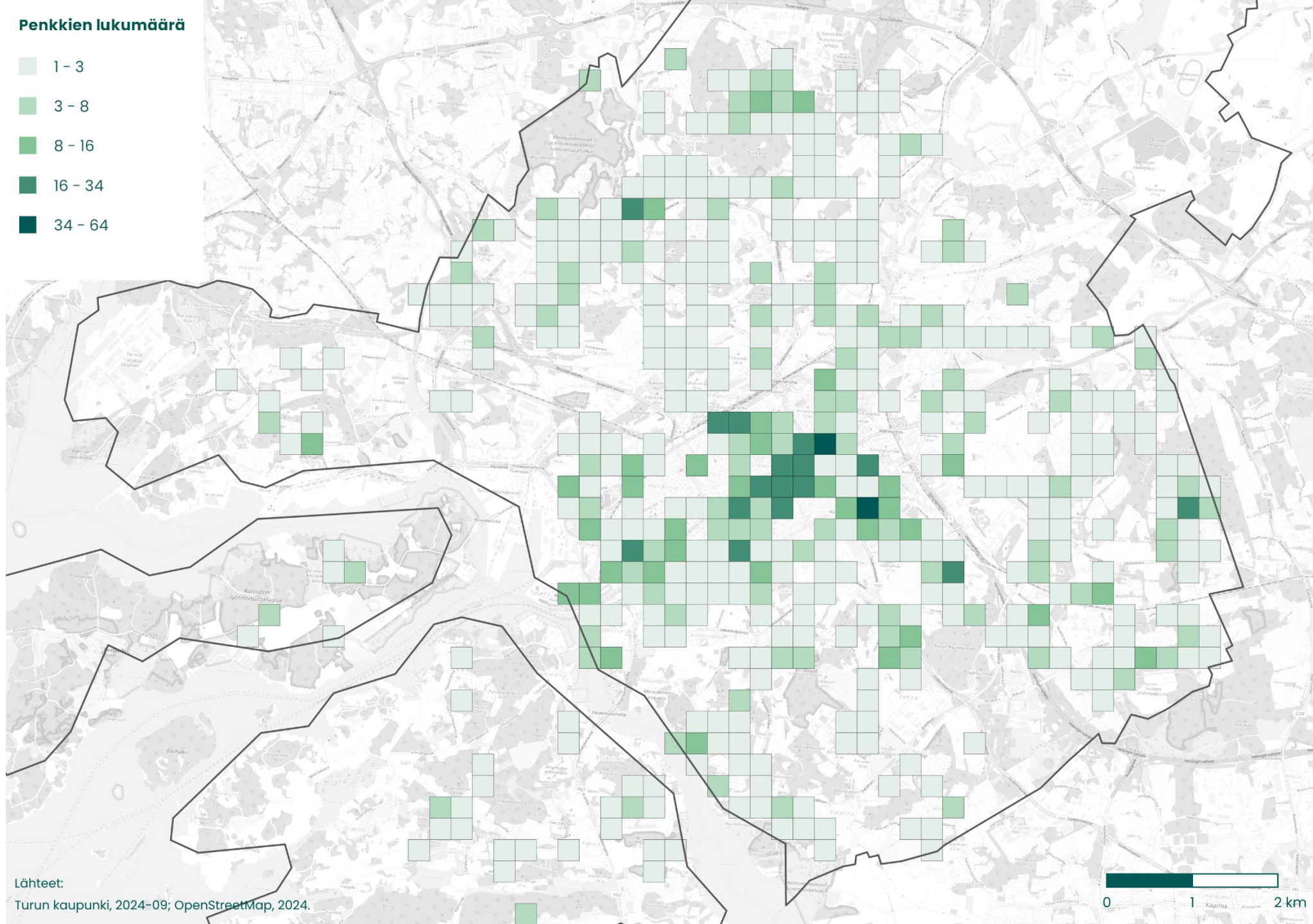
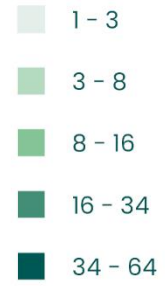
Levähdys- paikat tärkeitä

Penkit

- Penkki

Penkkien lukumäärä

<https://www.syke.fi/fi/projektit/ikaystavallinen-ja-kestava-kaupunki-rakennetun-ympariston-ja-alueiden-kayton-nakokulmasta-ikkuna>

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute